

OBSAH

Předmluva	5
Úvod	7
Vybrané základní pojmy z oblasti pedagogiky	12
I Problematika přípravy k povolání a zvyšování kvalifikace	15
1 Stěžejní problémy moderní přípravy k povolání i pro společenský život	17
1.1 Vztah mezi všeobecným a odborným vzděláním	17
1.2 Požadavek dynamičnosti vzdělání	18
1.3 Vztah mezi encyklopedičností výuky a výchovou k ovládnutí metodických postupů	19
1.4 Polytechnizace výuky	20
1.5 Výchova k týmové spolupráci	21
1.6 Zvýšená péče o nadané děti a mládež	22
1.7 Vzrůst počtu mentálně a fyzicky defektních dětí	25
1.8 Sřetávání hlediska vzdělanosti s hlediskem efektivnosti vzdělávání	25
1.9 Problematika dívek vycházejících ze základní devítileté školy	26
1.10 Problémy přípravy mládeže k povolání v učebním poměru	28
1.11 Respektování vlivu vědeckotechnického rozvoje na kvalifikaci	29
1.12 Rychlé zastarávání odborných znalostí	30
1.13 Zkracování období mezi poznáním a jeho aplikací v praxi	31
1.14 Výchova řídicích pracovníků jako výchova pro zvláštní profesi	32
1.15 Problematika výchovy a zjišťování společenské potřeby tvůrčích odborníků v oblasti vědy a techniky.	33
2 Nové úkoly pedagogické vědy	34
3 Spolupráce výchovných zařízení s praxí	35
4 Řízení československého školství	38
5 Organizace československého školství	39

II Některé psychologické problémy výchovy a vzdělávání mládeže a dospělých 44

- 1 Psychologická charakteristika dospívajících (s přihlédnutím k psychologii výchovy a učení) 45
 - 1.1 Sociální a biologické dospívání 45
 - 1.2 Základní rysy psychiky dospívající mládeže a výchovné problémy 47
 - 1.3 Psychické funkce a pochod učení dospívajících 53
 - 1.4 K otázce výchovné metody a volby povolání z hlediska psychologie 55
- 2 Psychologická charakteristika dospělého (se zřetelem k otázce vzdělatelnosti) 57
 - 2.1 Dospělý věk a jeho členění ve vztahu ke studiu 57
 - 2.2 Základní psychické rysy dospělých a některé pedagogické otázky s tím spojené 61
 - 2.3 Vývojové možnosti dospělého člověka 64
 - 2.4 K otázce vzdělatelnosti dospělých lidí 66
 - 2.5 Několik závěrů o učení dospělých 71

III Příprava mládeže k povolání 73

- 1 Školy prvního cyklu 73
 - 1.1 Předškolní výchova 73
 - 1.2 Základní devítiletá škola 74
 - 1.3 Školy pro mládež vyžadující zvláštní péče 84
 - 1.4 Výchovná zařízení 85
- 2 Školy druhého cyklu 85
 - 2.1 Gymnázium 86
 - 2.2 Odborná škola 89
 - 2.3 Střední odborná škola 89
 - 2.4 Školy pro mládež vyžadující zvláštní péče 95
 - 2.5 Výchova učňů 95
 - 2.5.1. Soustava výchovy učňů 96
 - 2.5.2. Aktuální problémy výchovy učňů 106
 - 2.5.3. Změny ve výchově hlavních dělnických profesí z hlediska zavádění nové techniky 108
 - 2.6 Příprava mládeže k povolání zaškolením v pracovním poměru 110
 - 2.7 Střední uměleckoprůmyslové školy 111
 - 2.8 Konzervatoře (vyšší odborné školy) 112
 - 2.9 Výchovná zařízení 112
- 3 Školy třetího cyklu 112
 - 3.1 Vysoké školy 112
 - 3.2 Problémy vysokoškolského studia 116
 - 3.3 Vysoké školy umělecké 121

4	Další formy rozvíjení talentů	121
4.1	Lidové školy umění	121
4.2	Jazykové školy	123
4.3	Olympiády	123
4.4	Soutěž technické tvořivosti mládeže a soutěž tvořivosti mládeže	124
4.5	Domy pionýrů a mládeže	124
IV	Příprava a zvyšování kvalifikace dospělých	126
1	Střední školy pro pracující	128
2	Internátní střední školy pro pracující	129
3	Studium při zaměstnání na odborných a středních odborných školách	131
4	Pomaturitní studium	132
5	Vzdělávání dělníků	134
5.1	Příprava (zaškolování) dospělých k výkonu dělnických profesí	134
5.2	Příprava dělníků k závěrečným učňovským zkouškám	135
5.3	Příprava pro vyšší kvalifikační třídu	135
5.4	Školení dělníků k další profesi	136
5.5	Doškolování dělníků	136
6	Zvyšování kvalifikace středních technickohospodářských pracovníků	137
6.1	Nástupní praxe absolventů středních odborných škol na základních pracovištích	138
6.2	Účelové školení a funkční doškolování	138
7	Výchova specialistů	140
8	Studium při zaměstnání na vysokých školách	140
9	Zařazování absolventů vysokých škol do praxe a jejich další výcvik	142
10	Postgraduální studium	143
11	Příprava kádrových rezerv a zvyšování kvalifikace řídicích pracovníků v ČSSR	144
11.1	Zásady cyklické průpravy	146
11.2	Individuální programy osobního rozvoje	149
11.3	Příprava kádrových rezerv	150
11.3.1.	Výběr a zařazení pracovníků do kádrových rezerv	152
11.3.2.	Příprava a výchova kádrových rezerv	154
11.3.3.	Využívání kádrových rezerv	159
11.4	Zvyšování kvalifikace řídicích pracovníků	160
11.5	Společná tematika přípravy kádrových rezerv a zvyšování kvalifikace řídicích pracovníků	169
11.6	Organizace, metodické postupy a obecné problémy při	

	výchově kádrových rezerv a při dalším zvyšování kvalifikace řídicích pracovníků	164
11.7	Zaměřování výchovy řídicích pracovníků s ohledem na perspektivní potřeby rozvoje našeho národního hospodářství	170
12	Mimoškolní vzdělávání pracujících	176
V	Problémy ekonomické efektivity výchovy a vzdělání	177
1	Ukazatele ekonomické efektivity vzdělání	181
1.1	Vztah mezi výdaji na vzdělání a růstem důchodů	183
1.2	Přínos vzdělání k tvorbě hrubého společenského produktu nebo národního důchodu	184
1.3	Podíl růstu úrovně vzdělání na růstu produktivity práce	186
1.4	Míra návratnosti výdajů na vzdělání	187
1.5	Mezinárodní srovnávací studie korelace mezi počty studujících na různých typech škol a hrubým společenským produktem	187
2	Shrnutí	188
	Závěr	189

Literatura 198

Tabulky 201

- č. 1. Přehled o rozsahu školní docházky a denního studia v ČSSR ve školním roce 1972/73
- č. 2. Přehled o rozsahu studia při zaměstnání v ČSSR ve školním roce 1972/73
- č. 3. Školní vzdělání obyvatelstva staršího 15 let v letech 1950, 1961 a 1970
- č. 4. Počty a podíly učňů vychovávaných v odborných učilištích, učňovských střediscích a na individuálních pracovištích
- č. 5. Přehled o vývoji počtu posluchačů vysokých škol denního studia v ČSSR
- č. 6. Průměrné roční náklady na vzdělání a růst kvalifikace na jednoho pracovníka ve vybraných průmyslových oborech České socialistické republiky v letech 1958—1968

Přílohy 211

- č. 1. Vyhláška ministerstva školství o pracovních úlevách a hospodářském zabezpečení studujících při zaměstnání č. 140 Sb. ze dne 23. října 1968
- č. 2. Návrh modelu komplexního popisu učebního oboru zedníků
- č. 3. Zásady pro zvýšení péče o absolventy vysokých a středních odborných škol
- č. 4. Směrnice pro organizaci pomaturitního studia
- č. 5. Přehled hlavních norem a předpisů týkajících se výchovy a vzdělávání
- č. 6. Přehled škol v ČSSR
- č. 7. Soustava přípravy mládeže k povolání